

17-asis PUS LA PIS

Nr. 6, 2009 m. gruodis

www.bibliotekospazangai.lt

Projekto „Bibliotekos pažangai“
informacinis elektroninis leidinys
viešųjų bibliotekų darbuotojams

Mielieji kolegos,

Jums talkinant, per šiuos metus projektas „Bibliotekos pažangai“ kartu su visomis jame dalyvaujančiomis bibliotekomis padarė... įspūdingą pažangą! Jau daugiau kaip 80 proc. bibliotekų veikia vieša interneto prieiga, ir vis daugiau gyventojų nemokamu internetu bibliotekoje naudojasi kasdien. Ne tik internetu: įvairaus amžiaus, išsilavinimo ir socialinės padėties lankytojai užsuka mokytis, bendrauti, sužinoti, lavintis ar tiesiog turiningai praleisti laiką. Ir jei dar neseniai dalis visuomenės biblioteką įsivaizdavo kaip senamadišką įstaigą, kurioje viešpatauja knygos, dulkės ir tyla, tai dabar vis tvirčiau įsigali viešosios bibliotekos kaip patrauklaus ir šiuolaikiško bendruomenės intelektualinės ir kultūrinės veiklos centro, įvaizdis. Šios permainos būtų neįsivaizduojamos be jūsų pastangų. Negailėdami laiko ir jėgų organizuojate renginius lankytojams, kviečiate dalyvau-

ti projekto akcijose, lavinate juos ir lavinatės patys. Vis aktyviau pasitelkdami informacines technologijas, tampate patikimais konsultantais, padedančiais gyventojams naudotis šiomis technologijomis, telkiančiais ir ugdančiais bendruomenes, atveriančiais pasaulio žinių išteklius kiekvienam.

Artėjant gražiausioms metų šventėms kviečiame trumpam stabtelėti, atsikvėpti ir prisiminti, kuo esame ypatingi. Šįkart suteikiame žodį bendražygiams, padėjusiems įgyvendinti mūsų sumanymus ir iniciatyvas. Taip pat skubame pristatyti pirmuosius kasmet atliekamų tyrimų duomenis, atskleidžiančius, kaip per metus pakito viešųjų bibliotekų darbuotojų ir vadovų nuomonė apie bibliotekas ir jų veiklą.

Linkėdamas smagių artėjančių švenčių ir kuo didžiausios sėkmės ateinančiais metais, žemai lenkiu galvą kiekvienam iš jūsų ir nuoširdžiai dėkoju už profesionalumą, atsidavimą ir kantrybę. Šiemet dar kartą įsitikinome, kad turint tokių talkininkų būrį, įmanoma viskas.

*Projekto „Bibliotekos pažangai“
komandos vardu
Kęstutis Juškevičius*

2009-ieji bibliotekų specialistų akimis: pasiekimai akivaizdūs, bet sustoti negalima

Akivaizdu, kad kartu su jumis šiomet kaip reikiant paplušėjome, o metų pabaiga – pats tinkamiausias metas įvertinti, ko pasiekėme.

Panašu, kad yra kuo pasipuikuoti: projekto „Bibliotekos pažangai“ iniciatyva tyrimų bendrovė „TNS Gallup“ atliko viešųjų bibliotekų darbuotojų ir vadovų apklausas, kurios atskleidžia, kad bibliotekų specialistai pastebi teigiamas permainas. Kai kurios jų labai ryškios: pavyzdžiui, per pastaruosius metus internetas tapo gerokai labiau prielaimas lankytojams, ir viešą priegabą turinčių bibliotekų skaičius, palyginti su 2008 m., išaugo 10 procentinių punktų – iki 78 proc. Nuo pažangos neatsilikio bibliotekinininkai, gilinę daugelio sričių žinias bei

įgūdžius. Tačiau apklausos duomenys atskleidžia ir būtinybę kai kur „pasitempti“.

Kompiuteris ir internetas pažįstami vis geriau

Tyrimų duomenimis, dauguma bibliotekininkų, arti 80 proc., bazinius darbo kompiuteriu ir internetu įgūdžius laiko pakankamais. Kur kas mažiau paslaptingi ir internetiniai socialiniai tinklai bei vartotojų turinio kūrimo galimybės – valzdo įrašų dalijimosi sistemos ir tinklaraščiai. Šias sritis teigia išmanantys atitinkamai 66 ir 62 proc. darbuotojų.

Poetė ir politikė Dalia Teišerskytė

Dėviu „Bibliotekos pažangai“ marškinėlius ir visiems pasakoju, kodėl: be knygos žmogus yra aklas, ir visi projektai, susiję su knyga, skaitymu, man yra mieli. O bibliotekinininkai – nuostabūs žmonės. Drąsiai sakau, kad jie – tikrieji Lietuvos tarnaai, tie, kurie savo delnuose laiko šalies kultūrą.

Lietuvos aklųjų ir silpnaregių ugdymo centro specialistas Karolis Verbliugevičius

Viešųjų bibliotekų iniciatyvos, tokios kaip regos negalių turintiems žmonėms skirta akcija „Prakalbink internetą bibliotekoje“, naudingos ir visuomenei, ir pačioms bibliotekoms. Naudinga visų pirma, neįgaliesiems, kuriems atsiveria daugiau galimybių. Antra, naudinga visuomenei, kuri, bibliotekoms padedant, apie negalių sužino vis daugiau. Trečia, naudinga ir bibliotekų darbuo-

tojams, kurie išmoka bendrauti su neįgaliaisiais, dirbti su jiems skirta įranga.

Tarp sveikios ir negalių turinčios visuomenės dalies dažnai iškyla nematoma siena, trukdanti vieniems ir kitiems bendrauti. Neįgalūs baiminasi būti nepriimtas, o sveikieji nerimauja, nes nežino, kaip galėtų padėti, kaip bendrauti, ką sakyti, o ko ne. Šią „sieną“ įveikti padeda žinios. Žinoma, ir jas teikiančios, tokias iniciatyvas įgyvendinančios bibliotekos. Jose vykstantys pokyčiai yra įgavę pagreitį, tad labiausiai noriu palinkėti nesustoti.

Palyginti su ankstesnių tyrimų duomenimis, matyti, kad vis daugiau bibliotekininkų susipažįsta su „web 2.0“ naujovėmis ir mažėja tokių, kurie apie jas nieko neišmano.

Net 73 proc. darbuotojų teigia esą pasiruošę savo žiniomis ir patirtimi dalytis su lankytojais ir mano, jog turi pakankamus įgūdžius padėti lankytojams. Šie rodikliai nusteina: juk daugiau kaip 9 iš 10 darbuotojų kasdien konsultuoja viešos interneto prieigos vartotojus, daugiau kaip pusė tai daro kelis kartus per dieną.

Vis dėlto, bibliotekų specialistai vis dar nepasitiki savo gebėjimais, kai tenka susidurti su specialiuoju poreikiu turinčiais lankytojais: net 79 proc. darbuotojų savo įgūdžius aptarnaujant šiuos lankytojus laiko nepakankamais, ir taip manančių bibliotekininkų skaičius išaugo. Ne vienam bibliotekos darbuotojui, ko gero, bus itin vertinga patirtis, įgyta dalyvaujant akcliesiems ir silpnaregiams lankytojams skirtoje akci-

joje „Prakalbink internetą bibliotekoje“ bei išklausti **kursai**.

Populiariausia paslauga – internetas

Daugiau kaip 9 iš 10 apklaustų bibliotekų vadovų populiariausia paslauga ir miesto, ir kaimo bibliotekose laiko internetą.

Vadovai sutinka, kad didžiausi pokyčiai pastebimi kaimo bibliotekose: jose pradėjus plėtoti viešą interneto prieigą, ėmė sparčiai populiarėti paslaugos, kurioms reikia kompiuterių ir interneto.

Auga ne tik interneto populiarumas, bet ir galimybės juo naudotis bibliotekose. Tiesa, jos vis dar gero-kai skiriasi mieste ir kaime – viešą interneto prieigą lankytojams gali pasiūlyti 92 proc. miesto bibliotekų ir 74 proc. kaimo bibliotekų.

Bibliotekų darbuotojai teigia, kad dažniausiai vieša prieiga lankytojai naudojami bendravimui (89 proc.), ieško su laisvalaikio ar kultūra susijusios informacijos (47 proc.), pasi-

Etnologė Gražina Kadzytė

Labai myliu, gerbiu ir vertinu bibliotekininkus, o mano draugystė su biblioteka nuo vaikystės buvo ypatinga. Pradėjau skaityti anksti, būdama penkerių, nes daug skaitė ir mano mama, o mūsų kaime veikė bibliotekėlė, kurioje visad rasdavau gražių, įdomių, spalvotų knygelių. Ten dirbo toks šaunus bibliotekininkas Vladas Regalas, kuris, jei tik kokią savaitę ar ilgiau nepasirodydavau bibliotekoje, eidamas pro mūsų kiemą sakydavo: „Aptingai, kvietkeliuk, aptingai, nebeužsiki į biblioteką...“ Ir aš nebedels-

davau joje apsilankyti. Tikiu, kad kol bibliotekose dirbs tokie puikūs žmonės, takeliai į jas niekuomet neužžels. To ir linkiu.

Žurnalistas ir konsultantas Rytis Juozapavičius

Bibliotekose dažniausiai lankausi kaip lektorius ten rengiamose viešose paskaitose. Visos mano aplankytos bibliotekos man pasirodė kaip mažos žinių šventovės: ramios ir atviro. O Elektrėnų bibliotekos naujasis

pastatas tiesiog pribloškė modernumu. Laikau save aistringą knygų mėgėju ir perku kiekvieną įdomų veikalą savo namų bibliotekai. Tačiau puikiai suprantu, jog niekada knygų gausa neprilygsiu tikroms bibliotekoms. Vien žinojimas, kad bibliotekos man gali padėti gauti žinių, ramina. Nuoširdžiai dėkoju kad esate ir linkiu gražių švenčių!

telkia internetą ekonominei veiklai ar darbo paieškoms (40 proc.).

Žinoma, auganti nemokamo interneto paklausa reiškia ir nemažą iššūkį – daugiau negu 8 iš 10 bibliotekinių teigia, kad jų bibliotekose darbo dienomis susidaro lankytojų eilės, todėl daug kur interneto prielaidą reikėtų ir toliau plėtoti.

Bendruomenės centras

Tiek vadovų, tiek darbuotojų nuomone, teigiamos permainos bibliotekose nelieka nepastebėtos. Palyginti su 2008 m., gerokai pagausėjo specialistų, kurie biblioteką laiko populiaria, madinga, šiuolaikiška, naujausia įranga aprūpinta ir jauniui skirta vieta, kurioje smagu lankytis ir bendrauti. Net 95 proc. darbuotojų mano, kad teiginys „populiari vieta leisti laiką“ visiškai tinka bibliotekai. Niekas, taigi ir patys bibliotekininkai neabejoja, kad jie – tiesiog puikūs žmonės: 99 proc. darbuotojų mano, kad jie yra links-

mi ir mandagūs, geri pagalbininkai lankytojui.

Vadovų nuomonė apie bibliotekas taip pat gerėja: jie sutinka, kad biblioteka yra visiems skirta populiari vieta, pasižyminti gera atmosfera ir puikiai tinkanti bendrauti. Jei pernai šią savybę pažymėjo apie 77 proc. vadovų, tai šiomet panašiai teigia jau 90 proc. apklaustųjų.

Bibliotekų vadovai atkreipia dėmesį į nuolat diegiamas naujoves, bibliotekų aprūpinimą naujausia įranga. Taigi, vadovų akimis, biblioteka – bendruomenės centras, kuriame lankytojas gali gauti daug ir įvairių paslaugų, o jas teikia aukštos kvalifikacijos specialistai.

Ar panašios nuomonės yra ir bibliotekų lankytojai? Kas jiems labiausiai krito į akis šiomet? Sužinosime jau visai netrukus, vasarį, kai mus pasieks tyrimų duomenys.

O tuo tarpu visiems dar kartą linkime pačių gražiausių šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų metų ir iki susitikimo 2010-aisiais.

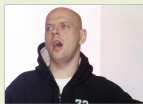

Muzikantas ir prodiuseris Saulius Urbonavičius – Samas

Dalyvaudamas akcijoje „Sukurk dainą žvaigždei“ jaučiuosi darantis kažką žymiai prasmingesnio nei paprastai. Tai labai geras jausmas – galimybė savo pavyzdžiu padėti jaunajai kartai būti labiau tolerantiškai. Tik pavyzdžiais, o ne pabarimais galime jaunimą auklėti. Ir bibliotekos, kurios padeda visa tai įgyvendinti, vertos didžiausios pagarbos.

Aš manau, kad bibliotekos buvo nepelnytai nuskrudintos – juk tai vieta, kur mūsų jaunimas gali prisiliesti prie pasaulio žinių šviesos, susitikti, ben-

drauti, prasmingai leisti laiką, o ne patvory su cigarete trintis. Jei mums visiems kartu pavyks padaryti biblioteką pačia populiariausia vieta jaunimui, bus iš tiesų puiku. To ir linkiu ateinančiais metais.

Hip-hopo atlikėjas Gabrielius Liaudanskas – Svaras

Projektas paliko patį geriausią įspūdį. Panašaus pobūdžio iniciatyvos, „žmonių žmonėms“ vykdomos akcijos yra labai reikalingos – jos mus visus suartina, sušildo. Bibliotekininkai, kurių pastangomis visa tai vyksta, yra tiesiog labai geri žmonės, darantys teisingus dalykus.

**Rietavo savivaldybės
viešosios bibliotekos
direktorė, projekto
„Bibliotekos pažangai“
Rietavo savivaldybės
bibliotekų konsultantė
Nijolė Krajinienė**

Žvelgiant į prabėgusius metus ir mantant, kiek daug per juos pavyko pasiekti, apima džiugi nuotaika. Net ir ta aplinkybė, kad išgyvename sunkmetį, nuotaikos nėra kiek negadina. Juk, kaip sakoma, nėra to blogo, kuris neišeitų į gerą: taip, dabar sunku, bet vis tiek, kokiais pasiekimais galime pasidžiaugti. Plėtojame bibliotekas, lavinomės patys, žmonių susidomėjimas bibliotekomis sparčiai augo. Daugybė gyventojų atrado, kad jose – ne tik knygos, bet ir žmonės, internetas, daugybė galimybių turiningai leisti laiką, ir tai – svarbus pasiekimas. Tampame dar labiau reikalingi visuomenei. Taigi artėjančių švenčių proga norėčiau visiems kolegoms palinkė-

ti sveikatos, sėkmės, optimizmo ir dar daugiau kantrybės, kad ir kaip nelengva būtų.

**Molėtų rajono meras
Algimantas Žiukas**

Didžiosios bibliotekos, esančios miestuose, rajonų centruose, pritraukia nemažai lankytojų, tuo tarpu daugelyje kaimų padėtis yra kiek kitokia – jos lankomos rečiau, ir, kainoms kylant bei biudžetams mažėjant, šių bibliotekų išlaikymas dažnai būna nelengvas uždavinys savivaldybei. Vis dėlto, negalime nematyti svarbios švietėjiškos veiklos, kurią vykdo biblioteka: juk kaime ji dažnai likusi vienintelė vieta žmonėms susiburti, turtingiau praleisti laiką. Todėl turime ieškoti tinkamiausių sprendimų. Visiems bibliotekininkams norėčiau palinkėti džiugių švenčių, išvermės, kantrybės ir ryžto dirbti toliau, kad knyga neprarastų savo vietos žmogaus gyvenime.

**Etnologas
Libertas Klimka**

Bibliotekose vykstantys pokyčiai yra labai ryškūs ir džiuginantys. Juos gerai pastebiu keliaudamas po Lietuvą: atnaujinti bibliotekų pastatai, lankytojams siūlomos naujos paslaugos, ir pačių lankytojų daugėja. Tai suteikia viltį, kad Lietuvos žmonės vis dau-

giau skaitys – juk dažnas net jei į biblioteką užsuka tik internete panaršyti, vis tiek sužino apie išėjusių naują knygą ar paima į rankas laikraštį. Taigi biblioteka tampa, sakyčiau, intelektualaus laisvalaikio centru, o tai, kad vis daugiau žmonių randa kelią į biblioteką, labai svarbu kuriant žinių visuomenę.

Didžiausios pagarbos verti visi čia dirbantys žmonės – atsidavę bibliotekai, kraštotyrai, literatūrai, jie nekreipdami dėmesio į nepriteklus atkakliai eina savo pareigas.

Norėčiau palinkėti, kad augtų ir gražėtų ne tik didžiosios, miestų bibliotekos. Labai svarbu, kad išliktų ir kaimo bibliotekėlės – jos ypač reikalingos gyventojams, ateinantiems čia skaityti, bendrauti.

„17-asis puslapis“
Agnietė Kurutytė
Tel. (8 5) 239 85 48
projektas@bibliotekospazangai.lt
www.bibliotekospazangai.lt